

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomæ Comptoni Carleton, Cantabrigiensis,
Societatis Jesu, In Collegio Anglicano Leodiensi Sacrae
Theologiae Professoris, Cursus Philosophicus Universus**

Carleton, Thomas Compton

Antverpiæ, M.DC.XCVII.

Disputatio XXXII. De Prædicabilitate & Prædicatione universalis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95656](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95656)

illum objectivum, non conveniret hominibus non existentibus. Hic ergo modus abstrahendi, qui re-

funditur, ut constat, in rem ipsam, facit proprium, vel accidens.

DISPUTATIO XXXII.

De Prædicabilitate & Prædicatione universalis.

SECTIO PRIMA.

An Prædicabilitas sit de essentia universalis.

I. *Universale duplex, Metaphysicum seu in essendo, & Logicum seu in prædicando.*

Notandum primò, quod suprà dixi d. 26. sec. 5. nu. 7. universale duplex esse, in essendo, & prædicando, seu ut communiter loquuntur Dialectici, Metaphysicum & Logicum. Universale Metaphysicum seu in Essendo est ipsa natura jam per abstractionem facta una in intellectu, & multiplex à parte rei. Universale Logicum seu in prædicando, est eadem ipsa natura abstracta, prout concipitur alio actu reflexo convenientiam inter ipsam & singularia percipiente, per quem actum apta redditur natura ut de illis affirmetur, seu prædicetur.

II. *Prædicabilitas rei est etiam duplex, extrinsecam, & intrinsecam.*

Notandum secundò, prædicabilitatem naturæ esse duplicem, extrinsecam & intrinsecam: extrinsecam est denominatio ab actu illo reflexo proveniens, per quem actum, ut proxime dixi, natura redditur prædicabilis de singularibus. Prædicabilitas intrinseca est ipsa aptitudo naturæ quæ eam de inferioribus reddit prædicabilem. Sic substantia intrinsecè apta est ut prædicetur de Angelo, quam intrinsecam aptitudinem non habet animal, sicut nec habet vivens ut prædicetur de lapide.

III. *Essentia cuiusque rei est primo conceptus determinatus.*

Notandum tertio, Essentiam cuiusque rei esse primum ejus conceptum determinatum, per quem incipiendo ab Ente primo ab aliis omnibus differt, sicque in suo esse completè constituitur. Homo, exempli gratia, per animal & prædicata omnia superiora cum brutis convenit, per rationale ab iis differt, unde ex animali quod prædicata omnia superiora in se complectitur, & rationali, completè consistit hominis essentia. Quidquid verò essentiam jam constitutam sequitur, proprietas est, seu passio, vel physica, si realiter ab essentiâ distinguatur, & ab eâ dimanet, ut lux à sole, calor ab igne, intellectus & voluntas secundum multos ab animâ: vel Metaphysica si realiter ab essentiâ non distinguatur, sed ratione tantum nostra eam sequatur, ut risibilitas in homine, verum & bonum respectu entis, & alia hujusmodi.

IV. *Prædicabilitas remota, & proxima.*

Quartò tandem notandum, prædicabilitatem in naturâ triplicem considerari posse, remotissimam, remotam, & proximam. Remotissima est ipsa natura in individuâ à parte rei multiplicata, seu ante abstractionem. Remota est eadem natura jam per simplicem apprehensionem abstracta, sicque paulò propius accedens ad aptitudinem proximam ut possit de individuâ prædicari. Proxima demum est natura eadem abstracta, prout in eâ per actum aliquo modo reflexum consideratur convenientia quam cum individuâ habet & quibus abstrahitur.

V. *Prædicabilitas proxima non est de essentia universalis Metaphysici.*

Dico primò: Prædicabilitas proxima non est de essentiâ universalis Metaphysici, seu in essendo. Ratio est clara, nam ipso facto quòd natura abstrahatur ab individuâ, fit universale Metaphysicum, seu unum in multis, necdum tamen habet prædicabilitatem proximam, quæ ulterius requirit actum reflexum, seu cognitionem convenientiæ ejus cum individuâ. Unde sicut non est de essentiâ ignis ut sit combustivus proxime, quia hunc conceptum ingreditur ap-

plicatio seu approximatio ejus ad passum, stuppam, verbi causa, vel rem aliam combustibilem, ita & in præsentia de universali.

Dico secundò: Prædicabilitas proxima est de essentiâ universalis logici. Ratio est, quia universale logicum est universale in prædicando, seu universale jam proxime aptum usibus logicis, nempe ad constituendas definitiones ac demonstrationes per propositiones universales, & similia, ut dixi d. præcedente s. 2. conclus. 3. Universale autem Metaphysicum sine actu illo reflexo non est ad id munus proxime aptum, sicut nec ignis proxime ad comburendum aptus sine approximatione. Unde sicut licet, ut dixi, approximatio non sit de essentiâ ignis, est tamen de essentiâ ignis ut proxime combustivi, ita & in præsentia.

Dico tertio: Prædicabilitas etiam hæc proxima non est propriè passio seu proprietas rigorosè sumpta universalis in essendo, seu Metaphysici. Ratio est, nam passio seu proprietas strictè dicta illa est, quæ naturam seu essentiam necessariò sequitur, saltem naturaliter, Prædicabilitas autem hæc proxima non necessariò consequitur naturam abstractam, integrum enim ei est qui naturam abstrahit, velit necne secundum actum elicere quo eam vel cum inferioribus comparet, vel illius cum iis convenientiam consideret. Dum ergo passim dicitur universale logicum proprietatem esse universalis Metaphysici, vel intelligitur negativè, hoc est quòd non sit de illius essentiâ, vel quòd sit proprietas primo modo sumpta, id est, quòd soli universali Metaphysico, seu prædicato ab inferioribus abstracto conveniat, non tamen omni, postquam enim quis naturam ab inferioribus abstrahit, ulterius frequenter non procedit, nec eam ad inferiora comparat.

Dico quartò: Prædicabilitas remotissima nec est de essentiâ, nec proprietas universalis. Prima pars probabitur conclusione sequente, eadem enim utriusque est oratio. Secunda itaque pars probatur; remotissima prædicabilitas nihil aliud est quàm ipsa natura prout à parte rei multiplicata existit in individuâ, ergo antecedit universalis constitutionem, ergo proprietas universalis esse nequit, cum proprietas sit quid, vel realiter & physicè, vel saltem ratione, & metaphysicè subsequens essentiam.

Dico quinto: Prædicabilitas remota, seu quæ est in naturâ jam per apprehensionem simplicem abstracta non est essentia, sed proprietas tantum universalis, seu conceptus illius secundarius, & essentiam ratione nostrâ subsequens. Ratio à priori est quia universale definitur ab Aristotele & Philosophis unum in multis, seu unum aptum inesse multis, ergo hic est primus universalis conceptus, ac proinde ejus essentia juxta dicta n. 3. ergo prædicabilitas est tantum passio vel proprietas illius, sicut verum & bonum Entis, & risibilitas hominis. Confirmatur, concipi potest universale non concepta prædicabilitate, ut ostensum est, ergo prædicabilitas non est de illius essentiâ, nihil enim concipi potest sine sua essentia. Confirmatur secundò, ideo prædicari natura potest de multis, quia inest multis, non è contrà, ergo aptitudo ad existendum in multis est universalis essentia, prædicabilitas passio.

Obji-

VI. *Prædicabilitas proxima est de essentia universalis Logici.*

VII. *Prædicabilitas proxima non est propriè passio universalis Metaphysici.*

VIII. *Quo sensu universale Logicum fit passio universalis Metaphysici.*

VIII. *Prædicabilitas remotissima nec est de essentia, nec proprietas universalis.*

IX. *Prædicabilitas remota est tantum passio universalis.*

X.
Obj. actus
abstrahens
disponit ad
prædicationem,
ergo prædi-
cabilitas est
de essentia
universalis.

Objicies cum P. Hurt. qui d. 3. log. s. 2. oppositum sentit: Actus abstrahens naturam à singularibus, disponit saltem remotè intellectum ad illius prædicationem, tam enim est essentiale actui abstrahenti disponere ad iudicium, quo natura abstracta prædicetur de individuis, quam illam naturam abstrahere, aut repræsentare confusè. Unde quisquis hunc actum adæquare concipit, utramque in eo rationem deprehendit. Contrà, eadem entitas hominem rationalem constituit & risibilem, ens aptum existere & cognosci, & tamen juxta omnes risibilitas est proprietas metaphysica hominis, veritas seu cognoscibilitas entis.

XI.
Resp. hoc non
sequi, sicut
rationale,
non risibile
est de essentia
hominis.

Respondetur itaque, sicut quia actus rationis seu intellectus præcedit actum risus, rationale censetur hominis essentia, risibilitas passio, licet à parte rei identificetur, & ex reali distinctione ac prioritare actuum arguitur formalis distinctio & prioritas ratione nostra in principiis; ita cum natura prius una esse debeat, quam de aliis actu prædicetur (sicut enim prædicari de multis potest, quia una est in multis, ut diximus, non è contrà) ita actus in quantum naturam illam constituit unam, est prior ratione nostra seipso, ut est radix remota prædicationis. Duæ proinde in actu illo distingui debent formalitates, duobus his muneribus respondentes, & una est radix metaphysica alterius, sicut Ens veri, rationalitas risibilitas.

SECTIO II.

Quomodo prædicetur universale.

I.
Varia sunt
prædicationis
genera.

Notandum 1. varia esse prædicationum genera: primum est, cum subjectum est æquè latè patens ac prædicatum, ut cum dicitur, *homo est animal rationale*, & vocatur prædicatio æqualis de æquali. Secundum, cum universale magis latè patens prædicatur de alio minùs latè patente, sed tamen universalis, ut *homo est animal*, *animal est substantia*. Tertium, cum prædicatur universale de aliquo individuo, ut *Petrus est homo*, *Bucephalus est animal*, & de hoc ultimo præcipue procedit questio.

II.
Hæc questio
communis
est, & opi-
nioni de præ-
cisionibus, &
de actu con-
fuso.

Notandum 2. hanc questionem ab illa planè independentem esse, utrum universale constituat per actum clarum objectivè prædicentem, an obsecrum singularia omnia confundentem; sicut enim hi, licet universale constitui dicant per actum singularia collectivè representantem, in prædicatione tamen, ajunt, singularia illa non importari collectivè, sed distinctivè, ut sensus hujus propositionis *Petrus est homo* sit, Petrus est aliquis homo, seu unus ex individuis humanis: ita & qui universale constituunt per præcisiones objectivas, per quas natura à parte rei multiplicata in individuis, præcisa per actum abstrahentem fit in intellectu una, dicere possunt sensum hujus propositionis *Petrus est homo*, esse, Petrus habet aliquam naturam humanam, prædicando de ipso omnes naturas distinctivè, sicut alij de ipso distinctivè prædicant omnia individua.

III.
Prima sen-
tentia facit
prædicationem
identitatem.

Prima igitur sententia est nonnullorum, qui cum quis dicit *Petrus est homo*, affirmant dicere ipsum formaliter *Petrus est Petrus*. Contrà primò, *Petrus est homo*, non est prædicatio identica. Contrà secundò, cum dico, *Petrus est homo*, sensus est, *habet Petreitatem*, est habens humanitatem, ergo ex parte prædicati non asseritur expressè Petreitas, nec per hos terminos, *habens humanitatem*, dico idem expressè, ac *habens humanitatem* ac *Petreitatem*.

IV.
Secunda sen-
tentia ait
prædicari

Secundò alij, ut quàm longissimè ab hac sententia diffugiant, dicunt formaliter prædicari naturam ut universalem, & universale asserunt esse, quod est

unum in multis & singulis, non multa in multis. Ratio præcipua videtur esse quia universale est *unum aptum inesse multis*, ergo debet posse inesse multis ut unum, & non destruendo unitatem, implicat enim dari potentiam, inquit, ad actum sibi repugnantem. At sanè ratio hæc non uiget, & manifestam habemus instantiam in continuo, lignum v.g. bipalmare habet aptitudinem ut dividatur in duas medietates unius palmi, actus verò est repugnans aptitudini, implicat enim ut simul stet lignum illud bipalmare cum illa actuali divisione, sed necessariò destruitur, & non remanet bipalmare. Axioma ergo illud solum intelligendum est de potentia reali & physica, physica alicujus rei effectrice, quæ cum influat in suum actum, necessariò simul cum illo esse debet, cum nihil non existens possit influere.

Tertio, P. Hurtado, P. Arriaga, & multi ex recentioribus affirmant sensum hujus propositionis *Petrus est homo* esse, *Petrus est vel Petrus vel Paulus, vel Ioannes &c.* Commodius tamen ut dixi n. 2. hoc explicaretur, si diceretur, *Petrus habet hanc, vel illam vel illam naturam humanam*, sensus enim hujus propositionis *Petrus est homo*, est, *habens Petreitatem, est habens humanitatem*, quod, si involvantur expresse singularitates, explicari commodè non potest.

V.
Tertia senten-
tia ponit prædi-
cationem in-
dividui vagi

SECTIO III.

Alius modus explicandi prædicationem universalem.

Dico 1. in hac propositione *Petrus est homo*, & similibus, non prædicatur universalitas, licet prædicetur natura, seu, quod eodem recidit, prædicatur res, non status. Probatur, nil potest prædicari per hunc actum, nisi quod per eum repræsentatur, estque prædicabiliter in intellectu, sed non repræsentatur universalitas, ergo non prædicatur: consequentia est clara, major ab omnibus admissa, cum enim prædicare sit mente dicere, vel repræsentativè affirmare id quod omnino non repræsentatur, seu quod non est prædicabiliter in intellectu, seu in actu signato, sed solum in actu exercito, Minor itaque probatur, ut natura sit universalis non est opus in actu signato considerare eam esse præcisam, sed solum considerare naturam, non consideratis differentiis individuandis, sed tunc non repræsentatur universalitas, sed solum fit in actu exercito per non repræsentationem differentiarum, ergo: Confirmatur, aliud est objectum actus, & vocis *animal*, cum dicitur, *homo est animal*, ac cum dicitur, *animal est universale*, vel *genus*, sed non ob aliud, nisi quia in secunda propositione involvitur universalitas, in prima verò non, ergo.

Dico 2. in hac propositione *Petrus est homo*, non prædicatur in actu signato, & expresse natura ut singularis & contracta. Probatur, ex parte prædicati non repræsentatur singularitas formaliter, sed solum natura, ergo non prædicatur expresse & formaliter, cum prædicare sit representando affirmare, ac proinde nihil affirmatur quod non repræsentatur.

Dico 3. per illam propositionem nec prædicatur natura de Petro formaliter ut est universalis, nec ut singularis, sed solum prædicatur natura secundum se, nec secundum hunc statum formaliter, nec secundum illum. Per illam itaque propositionem solum affirmamus inesse Petro prædicata essentia hominis, abstrahendo sintne prædicata illa universalis, an singularizata, nil enim ex vi hujus propositionis curat qui prædicat, utrum natura illa in

I.
In prædica-
tione uni-
versali prædi-
catur natu-
ra, non uni-
versalitas.

II.
Non prædi-
catur natu-
ra ut singu-
laris.

III.
In hac pro-
positione, *Petrus est homo*, prædicatur natura secundum se.

Petro

Petro universalis sit, an particularis, sed solum quod illi insit, sicq; predicat naturam secundum se. Non ergo qui dicit *Petrus est homo*, dicit, *Petrus est species*, vel *Petrus est universalis*, nec etiam, *Petrus est Petrus*.

IV.
Predicatur
natura uni-
versalis ex
modo signifi-
candi, argui-
tūe parti-
culari.

Dico 4. licet ex modo significandi, seu formaliter natura ex parte predicati sit universalis, arguitur tamen seu consequenter inferri posse: esse particularem in re, cum affirmetur in esse individuum singulari. Hanc conclusionem desumpsi ex D. Tho. Opusc. 56. circa medium, ubi eandem totidem penē verbis tradit, dicens: *homo secundum quod particula-
ris non predicatur de Sorte, sed ipse terminus homo
significat naturam humanam, absque omni participa-
tione, & particulari ratione, ergo sic predicabit eam,
non tamen universaliter, scilicet ipsam universalita-
tem, ubi S. Doctor requirit universalitatem ex par-
te predicati tanquam conditionem ut predicatio
sit formalis & universalis, & tamen paulo ante ait,
homo qui predicatur de Sorte, idem est quod Sortes, &
homo qui predicatur de Platone, idem est quod Plato,
cum predicatum insit subiecto, & alia huiusmodi: que
verba manifeste probant & hanc & præcedentem
conclusionem, predicari scilicet naturam de Petro,
quæ à parte rei est singularis, & in intellectu uni-
versalis, non tamen reduplicative vel ut singularem
predicari, vel ut universalem, sed speculative, hoc
est, illam quæ & singularis est & universalis diverso
modo sumpta nempe naturam secundum se.*

V.
Predicatur
tota natura
humana in-
tensivè, non
extensivè.

Cum ergo dico, *Petrus est homo*, est predicatio universalis, & sensus est, *Petrus habet naturam hu-
manam*, semper involvendo hanc tacitam condi-
tionem, quantum eam habere potest, seu intensivè
totam, extensivè verò & in actu exercito suam.
Predicatum itaque ex modo vel vi formalis signifi-
candi est universale, quia ex parte predicati nulla
apparet limitatio seu particularis ratio, id verò
quod predicatur, est à parte rei singulare, quia ex
parte subiecti provenit illi limitatio, talia enim
sunt predicata qualia permittuntur à suis subiectis
juxta communem doctrinam Philosophorum do-
centium & predicata à subiectis limitari, & subiecta
à predicatis, ut etiam in hac propositione cernitur,
canis latrat, ubi subiectum est tale quale permittit-
tur à predicato.

VI.
Dicitur ergo
natura Petri
predicatur
de Petro.

Obijciens: in hac propositione, *Petrus est homo*, vel
predicatur tota natura humana de Petro, vel ali-
quid solum illius & pars: si aliquid solum, ergo in
universalis sunt partes, & distinctio, ac proinde tota
unitas est extrinseca, & solum in actu extrinseca; si
tota predicetur, falsa est propositio, predicatur
enim tota natura humana, & consequenter natura
Pauli de Petro. Contrà, à fortiore hoc urget in con-
traria sententia statuente universale esse omnia sin-
gularia, sic enim quando dico *Petrus est homo*, præ-
dicarem omnes homines de Petro.

VII.
Predicatur
tota natura
essentialiter,
non integra-
liter.

Respondeo, itaque distinguendo primam partem
antecedentis, predicatur tota natura ex: ensivè, ne-
go antecedens; intensivè, concedo: vel aliter, præ-
dicatur tota natura essentialiter, seu tota secundum
id quod includit in essentiali suo conceptu, concedo
tota integraliter, vel accidentaliter, nego: essen-
tialis enim conceptus naturæ humanæ ille solus est,
ut sæpe dixi, qui convenit ipsi in utroque statu, vel
qui ab ea separari cogitatione non potest.

VIII.
Quid sit tota
natura in-
tensivè, &
extensivè.

Tota ergo natura humana intensivè est natura
secundum hunc conceptum essentialem, sicque cen-
tum homines non magis habent naturam huma-
nam, nec sunt magis homo, quam unus, sunt tamen
extensivè, hoc est, majorem extensionem in illis
habet natura humana, quam in uno solo vel duo-
bus: intensio enim, seu essentialis conceptus consistit
in indivisibili, species namq; secundum Aristotelem

sunt sicut numeri. Totus ergo conceptus essentialis
hominis predicatur de Petro, totus enim inest sin-
gulis individuis, specie idem, numero diversus.

Secundò, sensus hujus propositionis, *Petrus est
homo*, esse potest, Petrus participat naturam huma-
nam, ubi licet actus ille in quantum judicium, faciat
restrictionem, in quantum tamen est virtualis ap-
prehensio, repræsentat pro aliquo priori naturam
præcise & sine limitatione.

IX.
Alius sensus
propositionis,
Petrus est
homo.

SECTIO IV.

Nonnulla de mente S. Thomæ circa universale,
& præcisiones objectivas.

Sicut supra de præcisionibus, ita in hac de uni-
versali controversia omni conatu contendunt
adversarii S. Thomæ asserere illud non per præci-
sionem fieri naturam à differentiis abstractentem,
sed per actum confusum singularia omnia obscure
repræsentantem. Quare ubi ad ea quæ ex S. Thomæ
objiciunt, respondero, quæ in hac re Doctoris sancti
mens sit, aperiam.

Obijciunt itaque nonnulla ex S. Thomæ tum ex
Metaph. tum alibi, quæ videre licet apud P. Hurst. d.
5. Met. f. 10. subf. 2. Sed iis ferè omnibus tam argen-
tur adversarii quam nos, nam nunc dicit actum fa-
cientem universale, repræsentari omnia singularia ut
unum, nunc ut similia, quorum neutrum admittunt
adversarii. Respondetur ergo t. dum S. Tho-
mas asserit actum facientem universale terminari
ad multa singularia, intelligi posse in prima inda-
gatione, vel (ut ejus, & Aristotelis ab eo citati Opusc.
55 circa initium verbis utar) *venatione universalis,
quod venatur sensus*, ut loquitur ille, *via memoria &
experientia*: quod tamen potius spectat ad univer-
sale in actu signato, quam exercito, id est, ut sciaur
universale quam ut fiat. Imò ad hunc finem præcipue
videtur huiusmodi actum requirere S. Thomas,
nam alioquin inquit, non sciemus siue genus an
species, nili comparemus ad varia inferiora.

Respondetur 2. explicari posse S. Thomæ, ut
velit actum ferri ad multa singularia mediare, id
est, in quantum fertur immediate ad naturam, quæ
est à parte rei multiplicata per plura individua. Imò
hoc videtur innuere Opusc. illo 55. dum ait, *universa
sæpe non continent inferiora actum, sed potentia*, unde
addit ibidem, *qui sunt animal, non sunt rationale nisi
potentia*, & ob eam causam universale vel genus à
Dialecticis vocatur *totum potentiale* respectu infe-
riorum suorum, quod nimirum potentia illa inclu-
dat, non actu.

Nec quòd dicat S. Thom. *individuum esse extra
animam*, sequitur, ut volunt aliqui, intelligere ipsum
per naturam abstractam seu *intra animam* actum ab-
strahentem, quia ipsa verba reclamant, tum quia
ait, naturam *intra animam* esse predicabilem de in-
dividuis, de quibus tamen actus predicari non po-
test. Item vocat *naturam intra animam secundum sub-
stantiam*, quod tamen manifestum est alicui ab actu
distincto competere. Tandem ens rationis vocatur
ab Aristotele & Philosophis *ens in anima*, & tamen
nullus opinor, dicet ens rationis esse actum intelle-
ctus, saltem adæquate. Est ergo modus loquendi S.
Thomæ, qui dicit in hoc differre intellectum & vo-
luntatem in modo operandi, quòd intellectus dum
intelligit, res ad se attrahit, unde intelligere secun-
dum ipsum est quasi *intra se legere*: voluntas verò è
contrà fertur ad objecta non trahendo res ad se, sed
effundendo se quasi ad illas, qui modus loquendi
satis explicat quid velit S. Doctor per *esse naturam
intra animam*, quod latius explicui supra d. 19. f. 1. fine.
Quod

I.
Alius Ange-
licus Doctor
circa uni-
versale.

II.
Quæ ex S.
Thomæ pro-
ferunt equi-
voca illas.

Loquitur S.
Thomæ de
prima inve-
stigatione
universalis.

III.
Solum vult
S. Thomæ
actum illum
ferri ad plu-
ra mediare.

IV.
Quid intel-
ligat S. Tho-
mas per
naturam in-
tra animam.

III
qui sunt
animal
non sunt
rationale

VI
qui sunt
animal
non sunt
rationale

V. Quod verò S. Thomas per præcisiones objectivas universale fieri asseruerit, clarè constat ex iis quæ in hanc rem supra attuli d. 24. l. 3. & 5. & idem hic ulterius ostendamus.

VI. Nullibi ergo clariùs hac de re loquitur S. Thomas, quam Opusc. 49. ubi ait, licet natura realiter non possit existere sine materia individuali, seu differentiis numericis, ut volebat Plato, potest tamen abstrahi per intellectum, & considerare ius non considerari, quod cum sit, ait ille, est unum de multis, (nempe prædicabile) prout intelligitur præter principia individuantia. & unum in multis, ut in individuis vel inferioribus, quæ in superioribus sunt unum. In quo Opusc. ferè per totum declarat hanc nostram sententiã & ostendit, auctum præcipientem genus à speciebus (quod est, ut ait, intelligere naturam generis, non intelligendo differentias, & speciem ab individuis) quod secundum ipsum est considerare naturam speciei, non intelligendo principia individuantia non esse falsum.

VII. Idem habet S. Doctor l. 1. contr. Gent. c. 26. n. 4. lib. etiam 2. contr. Gent. c. 52. n. 2. nostram tum de universali, tum de præcisionibus sententiam clarissimè tenet: Natura communis, ait, si separata intelligatur, non potest esse nisi una, quamvis habentes naturam illam plures possunt inveniri; si enim natura animalis per se separata subsisteret, non haberet ea quæ sunt hominibus, jam enim non esset animal tantum, sed homo vel bos: remotis autem differentiis constitutivis specierum remanet natura generis indivisa, &c. Quid clariùs?

VIII. Omnium verò clarissimè hoc docet Opusc. 43. c. 6. ubi ait, in potentius sensui vis, licet aliqua sine conjuncta secundum rem, tamen illorum sic conjunctio visus vel alius sensus potest unum apprehendere, alio non apprehenso, ut visus apprehendit colorem pomi, qui tamen saporem coloris conjunctum non apprehendit, sic multo fortius potest esse in potentia intellectiva, quia licet principia speciei & generis nunquam sint nisi in individuis, tamen potest apprehendi unum, non apprehenso alio, unde potest apprehendi animal sine homine, & alijs speciebus, & potest apprehendi homo, non

apprehenso sorte, vel Platone, & caro & ossa, non apprehensis his carnibus & ossibus, & sic intellectus formas abstractas, id est, superiores sine inferioribus intelligit, nec tamen falsum intelligit, &c.

Tandem quantumcunque contendat pro auctoritate S. Thomæ, non producat ex ipso adversarij hanc propositionem, in qua tota ipsorum nititur sententia, nempe, non potest animal cognosci, & rationale non cognosci: imò expressis verbis sapissimè habet contrarium, ut patet ex variis locis ex ipso à nobis toto hujus materiæ decursu citatis, & latius sup. d. 24. l. 3. & 5. sic enim l. p. 40. a. 3. corp. ait, cum concipitur mens animal, non manet in intellectu hominis, sed solum animal: item Opusc. 49. per totum, præcipue his verbis, intellectus absque falsitate abstrahit genus à speciebus, in quantum intelligit naturam, non intelligendo differentias, & idem eodem loco ait de abstractione speciei ab individuis. Imò in l. d. 2. q. 1. a. 3. ait, prædicata per intellectum abstracta non posse in ordine ad connotata explicari.

Dices, asserit S. Thomas non posse contradictoria dari de eodem. Contrà, hoc aperte facit pro nobis: asserit S. Thomas dari contradictoria non posse de eodem, sed expresse ait, posse cognosci animal, non cognosci rationale, apprehendi naturam, non apprehendi singularitatem, ergo censet S. Doctor, hæc non esse contradictoria. Cujus ratio est, quia actus cognoscens animal, non cognito rationali, tendit distinguendo, & tendendo distinguit, præcendendo scilicet in actu exercito animal à rationali, hæcque actus hi non tendunt in idem secundum idem, quod ab Aristotele, S. Thomæ, & communi Philosophorum schola requiritur ad contradictoria.

Non ergo video qua ratione dicere possint adversarij S. Thomæ eorum opinionem tenere, nisi velint S. Doctorem inter Cælites ascriptum jam mutasse sententiam. Sed quæ ea cunque sit quam modò sequitur sententia, certum est eum ad adversarij opinionem de actu confuso non accessisse: nec enim in cælo, ubi summus ordo, confusio placere ulla potest.

IX. Expressis verbis docet sapientia S. Thomæ universale fieri per præcisiones obiectivas.

X. S. Thomæ censet non esse contradictoria, cognosci animal, non cognosci rationale.

XI. Conclusio de mente S. Thomæ circa universale, & præcisiones obiectivas.

DISPUTATIO XXXIII.

De Quinque Prædicabilibus.

SECTIO PRIMA.

De Primo Prædicabili. Definitur Genus.

I. Porphyrius natione Phœnix, patria Tyrius, vel put malunt quidam, Iudeus, Christianorum primum institutis imbutus, ab eorum postea castris transfuga delcivit, & ex amico hostis factus, acerbissimis religionem Christianam scriptis convellit, totumque in eam virus phreneticus spiritu effudit. Sanctissimi proinde illius temporis Patres, nefarij hujus apostatæ audaciam ut retunderent, eruditissimos edidit tractatus, quibus ita furiosos hominis importuni conatus ac rabiem fregerunt, ut vituperia in commendationem, contumelia in honorem, convitia in gloriam, labe denique quas Ecclesiæ aspergere tentabat, in decus ei cesserint, ac splendorem.

II. Is ergo talis cum fuerit, quamvis mereatur ut ne nominis quidem illius ulla apud Christianos fiat mentio, hic tamen quem de universalibus scripsit, tractatus cum utilis in primis sit, in scholis auditoribus prælegi passim solet. Quem proinde de more hic explicandum suscipimus.

Definitio à Porphyrio hoc capite pro Genere

assignata est Genus est quod prædicatur de pluribus differentiis specie in quid. Quæ definitio optima est, tum quia ab omnibus probata, tum quia quod generis proprium est, clarè explicat, & illud ab omni alio distinguit: ab individuis, quia non sunt prædicabilia de pluribus: à specie, quia non est prædicabile de pluribus differentiis specie, sed solum numero, ut homo de Petro & Paulo, & reliquis: Genus etiam non prædicatur saltè de individuis completis, ut tota eorum quidditas & essentia, licet species, sed ut pars essentie, quæ differentia in illis verbis continetur, de pluribus differētibz specie, una enim totalis essentia abstrahi nequit à pluribus essentiis, eo enim ipso quod abstrahatur ab essentiis relinquitur aliquid illarum, nempe differentia. Individua verò cum non differant essentialiter, quidquid est in illis essentiis, est in specie, quæ proinde de illis prædicari potest ut tota eorum essentia, quod enim superaddit illi individuatio, non est essentia formaliter. At

I. Definitio generis.

Optima est hæc generis definitio.